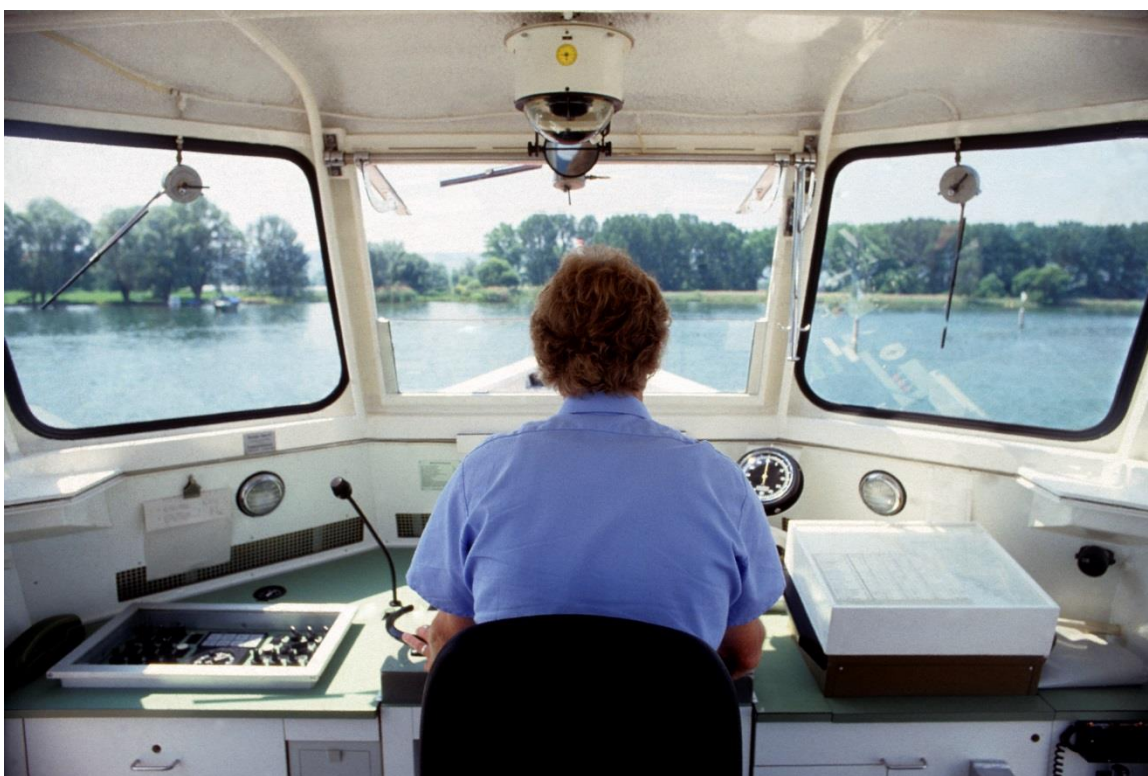

Stichting Bedrijfspensioenfonds
voor de Rijn- en Binnenvaart

Verantwoord beleggen

Inhoudsopgave

1. Achtergrond	3
2. Relevante regelingen.....	3
a) UNGP's	4
b) UNPRI	4
c) OESO-richtlijnen	4
d) OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers	4
e) De Code pensioenfondsen	5
f) Institution for occupational retirement provision.....	5
g) Shareholders rights directive.....	5
h) Internationaal maatschappelijk verantwoord beleggen.....	5
3. Uitgangspunten en normen	6
4. Beleid	6
5. Praktische uitwerking.....	7
1. Niet beleggen in onverantwoorde sectoren	7
2. Selectie van vermogensbeheerders.....	7
3. Selectie van beleggingsoplossingen.....	8
4. Negatieve impact voorkomen en/of mitigeren	8
5. Betrokkenheidsbeleid beursgenoteerde aandelen.....	8
6. Verantwoord beleggingsbeleid vermogensbeheerders.....	9
7. Monitoring van de voortgang en resultaten.....	10
8. Communicatie	10

1. Achtergrond

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Rijn- en Binnenvaart (hierna: ons pensioenfonds) heeft een lange termijn beleggingsdoelstelling. Dit vertaalt zich in een lange termijn beleggingsbeleid. De wens om verantwoord te beleggen is een belangrijk onderdeel van dit beleid.

Verantwoord beleggingsbeleid houdt in dat kapitaalverstrekkers hun verantwoordelijkheid nemen voor de manier waarop het vermogen belegd wordt. Door ergens wel, juist geen of minder geld in te steken kun je invulling geven aan deze verantwoordelijkheid. Ook het aangaan van de dialoog en het uitbrengen van stemmen op aandeelhoudersvergaderingen hoort hierbij.

We geloven dat verantwoord beleggen op lange termijn bijdraagt aan het algemeen welzijn en naar verwachting geen negatieve uitwerking op het financieel rendement heeft. Het verantwoord beleggingsbeleid van ons pensioenfonds is de visie van het bestuur op de maatschappelijke verantwoordelijkheid die het beheren van vermogen met zich meebrengt en beschrijft hoe rekening wordt gehouden met Environmental, Social en Governance (ESG) factoren (dit staat voor duurzaamheid).

De invulling van deze verantwoordelijkheid kent subjectieve elementen en is daarnaast continu onderhevig aan nieuwe inzichten en nieuwe mogelijkheden. Wij zoeken steeds een optimale balans tussen onze ambitie op het gebied van verantwoord beleggen en de praktische haalbaarheid daarvan.

Vanuit onze visie is dit een continu voortschrijdend proces, waarbij steeds kleine stapjes vooruit gemaakt kunnen worden. We zien ons pensioenfonds niet als een voorloper op dit gebied, maar als een volger van de kopgroep.

We toetsen periodiek het draagvlak bij onze deelnemers voor ons verantwoord beleggingsbeleid.

2. Relevante regelingen

Op het gebied van verantwoord beleggen is een flink aantal wetten, verdragen, normen en best practices ontwikkeld. Een aantal daarvan overlapt elkaar (a, c, d en h), sommige zijn verplicht (e, f en g) en weer andere zijn facultatief (b en h).

Op de volgende pagina staan alle relevante verdragen, regelingen en dergelijke opgesomd (a t/m h). Deze leggen we vervolgens kort uit.

- a) UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's)
- b) UN Principles for Responsible Investment (UNPRI)
- c) OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen (OESO-richtlijnen)
- d) OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers (OESO-richtsnoer)
- e) Code pensioenfondsen
- f) Institution for occupational retirement provision (IORP II)
- g) Shareholders rights directive (SRD II)
- h) Internationaal maatschappelijk verantwoord beleggen (IMVB)

a) UNGP's

De UN Guiding Principles on Business and Human Rights zijn door de VN opgestelde richtlijnen die duidelijk maken wat de rol van staten is en welke verantwoordelijkheid het bedrijfsleven heeft in relatie tot mensenrechten. De UNGP's zijn een aanvulling op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere mensenrechten-standaarden. De UNGP's kennen drie pijlers: 'Protect', 'Respect' en 'Remedy'. Meer informatie staat op: <https://www.business-humanrights.org/en/un-guiding-principles>

b) UNPRI

De UN Principles for Responsible Investment zijn 6 richtlijnen opgesteld door beleggers en voor beleggers. De richtlijnen hebben ten doel om financiering van bedrijfsactiviteiten doorlopend te toetsen aan ESG criteria. Voor meer informatie hierover: www.unpri.org.

c) OESO-richtlijnen

De OESO-richtlijnen zijn aanbevelingen die door de regeringen gezamenlijk worden gedaan aan multinationale ondernemingen. Ze bevatten beginselen en normen voor goed gedrag, in overeenstemming met de van toepassing zijnde wetgeving en internationaal erkende normen. De OESO-richtlijnen binden primair landen. De Nederlandse overheid heeft de OESO-richtlijnen onderschreven, net als 42 andere landen. Door het internationale karakter van de beleggingen is bepaald dat pensioenfondsen ook onder de OESO-richtlijnen vallen. Meer informatie is te vinden op: <https://www.oesorichtlijnen.nl/>

d) OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers

Het richtsnoer bevat richtinggevende maar niet bindende richtlijnen voor de interpretatie van de OESO-richtlijnen.

e) De Code pensioenfondsen

Deze code is wettelijk verankerd als onderdeel van de pensioenwet. De code regelt in bredere zin hoe een pensioenfonds dient te opereren en verslag daarvan doet aan haar belanghebbers. Onderdeel van de code pensioenfondsen is ook het beleid ten aanzien van verantwoord beleggen. Meer hierover is te vinden op:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-55140.html>

f) Institution for occupational retirement provision

Dit is een Europese, wettelijke richtlijn. De meest recente versie, IORP II, is begin 2017 van kracht geworden. Deze richtlijn is vervolgens door elk EU land omgezet in lokale wetgeving voor pensioenfondsen. Deze regelgeving bevat ook onderdelen van het ESG beleid, het wordt bijvoorbeeld verplicht voor pensioenfondsen om periodiek een Eigen Risico Beoordeling (ERB) op te stellen, waarin ook specifiek het klimaatrisico wordt beoordeeld.

g) Shareholders rights directive

Deze EU richtlijn voor betrokken aandeelhouderschap (SRD II) wordt geïmplementeerd in verschillende Nederlandse wetten. Pensioenfondsen worden -kort samengevat- verplicht om een betrokkenheidsbeleid voor (Europese) beleggingen op te stellen en dit via de website te publiceren, voorzien van een jaarlijkse rapportage. Daarnaast dienen pensioenfondsen transparant te zijn over de afspraken met externe beheerders over bijvoorbeeld de beleggingsopdracht.

h) Internationaal maatschappelijk verantwoord beleggen

Het zogenoemde IMVB convenant is een overeenkomst die per sector is overeengekomen. Pensioenfondsen kunnen zich hieraan vrijwillig committeren. Het convenant overziet en omvat meerdere van de hiervoor genoemde vrijwillige en verplichte richtlijnen. Om die reden is het handig om dit convenant als leidraad te nemen.

3. Uitgangspunten en normen

Ons pensioenfonds onderschrijft het belang van een verantwoord beleggingsbeleid en doet waar mogelijk altijd een extra stapje, waarbij de haalbaarheid en kosten een belangrijk element vormen. We committeren ons daarbij niet expliciet aan diverse vrijwillige richtlijnen, maar nemen deze juist als ijkpunt voor ons beleid. Zo verbinden wij het nemen van verantwoordelijkheid naar de buitenwereld met de verantwoordelijkheid naar onze deelnemers.

Praktisch gezien betekent dit dat ons pensioenfonds voldoet aan alle wettelijke verplichtingen op het gebied van verantwoord beleggen. Daar bovenop nemen wij de niet-verplichte onderdelen als leidraad bij het opstellen en uitvoeren van ons beleid. Zoals eerder genoemd ziet ons pensioenfonds zichzelf niet als voorloper op dit gebied, maar als volger van de kopgroep.

4. Beleid

Het verantwoord beleggingsbeleid vindt haar oorsprong in de ‘investment beliefs’ van ons pensioenfonds. Daarin staat hierover:

“Maatschappelijk verantwoord beleggen draagt op lange termijn bij aan het algemeen welzijn en heeft naar verwachting geen negatieve uitwerking op het financieel rendement.”

Daarom streven wij ernaar dat alle uitgevende instellingen waarvan wij vermogenstitels in bezit hebben en alle bedrijven waarmee wij zaken doen hun verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van hun acties in het licht van Environmental – Social – Governance (ESG). Dit houdt in dat al onze beleggingen doorlopend worden gescreend op negatieve ESG impact en wij ons actief inspannen om waar mogelijk verdere verbeteringen te realiseren.

Verder achten wij het van belang dat actief invulling wordt gegeven aan het aandeelhouderschap in ondernemingen. Dit krijgt vorm via het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en door het voeren van gesprekken met ondernemingen.

Tot slot is het (veranderende) klimaat een onderwerp dat aparte aandacht verdient. Een (te) snelle opwarming van de aarde geldt immers als een systeemrisico voor de financiële markten. Het klimaatbeleid van ons pensioenfonds is financieel gericht; dit betekent dat vanuit risico/rendement perspectief wordt gekeken naar klimaatrisico's en -kansen bij het beleggen. Een uitgebreide studie hiernaar is een vast onderdeel van de periodieke Eigen Risico Beoordeling (ERB) die ons pensioenfonds uitvoert.

5. Praktische uitwerking

Bij het vormgeven en uitvoeren van het verantwoord beleggingsbeleid hanteert ons pensioenfonds de volgende acht punten:

1. Niet beleggen in onverantwoorde sectoren

Ons pensioenfonds streeft ernaar om beleggingen in controversiële wapens en grondstoffen geschikt voor consumptie (zogenaamde 'soft commodities') in zijn geheel uit te sluiten. We houden ons vanzelfsprekend aan het wettelijk verbod op het investeren in bedrijven die clustermunitie produceren. Daarnaast wordt ernaar gestreefd niet te investeren in aan controversiële wapens gelieerde ondernemingen. Naast clustermunitie maken ook landmijnen, biologische en chemische wapens onderdeel uit van controversiële wapens. Het beleggen in grondstoffen wordt in verband gebracht met stijgende voedselprijzen en voedselschaarste. Hoewel sluitend bewijs hiervoor niet algemeen geaccepteerd is, kiest ons fonds er veiligheidshalve voor om niet te beleggen in grondstoffen die geschikt zijn voor consumptie. Dit betreft onder andere mais, graan en soja.

2. Selectie van vermogensbeheerders

Wij hebben een duidelijke focus op een verantwoord beleggingsbeleid en verwachten van onze externe vermogensbeheerders dat zij conform internationale standaarden handelen en dit kenbaar maken. Uitgangspunt daarbij is dat dit beleid beleggingstechnisch verantwoord is en zeer beperkte meerkosten mag opleveren.

Bij het invullen van de beleggingsportefeuille zijn wij afhankelijk van wat in de markt wordt aangeboden. Gegeven dit aanbod streeft ons fonds ernaar een zo goed mogelijk passend verantwoord beleggingsbeleid te implementeren. Wij onderschrijven de ESG due-diligence stappen conform het OESO richtsnoer. We streven via onze beleggingen naar (maatschappelijke) langetermijnwaardecreatie. Dit doen wij onder meer door het financieren van reële economische activiteiten met onderliggende waardecreatie. In de selectie van onze vermogensbeheerders eisen wij van de aan te stellen beheerder dat deze de UNPRI onderschrijft. Daarnaast wenst ons pensioenfonds dat de beheerder ESG beleid in zijn beleggingsbeleid implementeert met internationale standaarden als uitgangspunt. Bij de selectie van een beleggingsoplossing wegen deze twee elementen zwaar.

In het beleggingsbeleid streven wij ernaar om bedrijven die de UNPRI principes over mensenrechten, werkomstandigheden, anti-corruptie en milieu schenden uit de beleggingsportefeuille te weren. Al onze beheerders onderschrijven de UNPRI.

In nieuwe overeenkomsten met vermogensbeheerders of vernieuwingen van bestaande contracten zullen wij ons beleid en onze vereisten omtrent verantwoord beleggen expliciet opnemen.

3. Selectie van beleggingsoplossingen

We beleggen in hoofdzaak in beleggingsfondsen van vermogensbeheerders. Bij de selectie van beleggingsoplossingen vormt het ESG beleid van een beheerder een belangrijk selectie criterium. Omdat wij waar mogelijk extra stappen willen nemen op dit gebied blijven we ook na het aanstellen van een vermogensbeheerder doorlopend in gesprek op dit onderwerp.

4. Negatieve impact voorkomen en/of mitigeren

Wij verlangen van onze vermogensbeheerders dat zij op een zorgvuldige wijze het stemrecht uitoefenen in het belang van ons pensioenfonds en in overeenstemming met ons duurzaam beleggingsbeleid. Bij de selectie van vermogensbeheerders is dit een selectie criterium. Wanneer ondernemingen in onze beleggingsportefeuille (potentieel) negatieve impact veroorzaken verwachten wij van onze vermogensbeheerder dat zij hun invloed gebruiken om deze impact te voorkomen en/of te mitigeren en herstel en/of verhaal mogelijk te maken. Dit doen zij onder andere via het voeren van dialoog (engagement) en/of door te stemmen (voting) op aandeelhoudersvergaderingen.

5. Betrokkenheidsbeleid beursgenoteerde aandelen

Het pensioenfonds belegt in beursgenoteerde aandelen en vastgoedaandelen via beleggingsfondsen van Northern Trust. Dit betekent dat we niet rechtstreeks onze stem uit kunnen brengen op vergaderingen. Deze beleggingsfondsen kunnen dat wel, en hebben een eigen ESG- en votingbeleid. Wij hebben een minderheidsbelang in deze beleggingsfondsen en sluiten ons aan bij het stembeleid/de stemrichtlijnen van Northern Trust als het gaat om het betrokkenheidsbeleid. Zowel de belegging in aandelen in ontwikkelde landen als de belegging in aandelen in opkomende landen zijn ESG-screened. Ook is er een voting- en engagementbeleid van toepassing.

Northern Trust ziet toe op de vennootschappen waarin zij namens ons belegt hoe zij omgaan met relevante aangelegenheden, waaronder de strategie, de financiële en niet-financiële prestaties en risico's, de kapitaalstructuur, maatschappelijke en ecologische effecten en corporate governance van de vennootschappen waarin is belegd. Northern Trust rapporteert op haar website op welke wijze waarop zij namens ons pensioenfonds:

- a) een dialoog voert met de vennootschappen waarin is belegd;
- b) de stemrechten en andere aan aandelen verbonden rechten uitoefent;
- c) samenwerkt met andere aandeelhouders;

- d) communiceert met relevante belanghebbenden van de vennootschappen waarin is belegd;
- e) de wijze waarop belangenconflicten beheerst worden die verband houden met de betrokkenheid.

Deze informatie is terug te vinden op [de stewardship-website van Northern Trust](#).

6. Verantwoord beleggingsbeleid vermogensbeheerders

Wij kiezen uit efficiëntie overwegingen voor beleggingsoplossingen die beheerd worden door vermogensbeheerders. Doordat we in alle beleggingscategorieën, behalve het LDI mandaat, een minderheidsaandeel in een beleggingsfonds hebben, kunnen we niet direct stemmen op bijvoorbeeld aandeelhoudersvergaderingen en zijn de rechtstreekse mogelijkheden tot beïnvloeding beperkt. In onderstaand overzicht is te zien welk verantwoord beleggingsbeleid op elk mandaat van toepassing is:

Mandaat	Houder mandaat	Verantwoord beleggingsbeleid
Aandelen ontwikkelde landen	Northern Trust	NT sustainable investing philosophy
Aandelen ontwikkelingslanden	Northern Trust	NT sustainable investing philosophy
Private Debt	Partners Group	PG Responsible Investment Policy
Europese bedrijfsobligaties	AXA IM	AXA IM Responsible Investment Policy
Particuliere hypotheek	SAREF	Syntrus Achmea ESG strategie
Beursgenoteerd vastgoed	Northern Trust	NT sustainable investing philosophy
Direct Europees Vastgoed	Fidelity	Sustainable Property Investing
Nederlandse woningen	Altera Vastgoed	ESG and Sustainability 2020-2022

Bovenstaande mandaten zijn deelnemingen in beleggingsfondsen waarbij onze deelneming in omvang beperkt is ten opzichte van het totale beleggingsfonds, het betreft een minderheidsaandeel.

Specifiek voor het LDI mandaat is dat anders. Dit betreft een zogenaamd gesegregeerd mandaat, waarbij we als pensioenfonds wel directe invloed uit kunnen oefenen. Het LDI mandaat is door het pensioenfonds verstrekt aan BNP Paribas Asset Management (BNP).

In onze beleggingsopdracht wensen wij daarbij van BNP ten aanzien van verantwoord beleggen:

- I. dat zij het ESG beleid verankert in haar bedrijfsvoering en rapportage, zodanig dat potentiële negatieve impact bij beleggingen wordt gesignaleerd, voorkomen en gemitigeerd indien dit zich toch onverhoopt voordoet;
- II. dat zij aan ons de voortgang en resultaten rapporteert van het ESG beleid.
- III. dat zij bij een gelijk risico en rendement kiezen om in een green bond te beleggen. Green bonds zijn obligaties waarbij de opbrengsten gaan naar projecten die bedoeld zijn om positieve milieu- of klimaateffecten te hebben.

Het beleid van BNP op dit gebied (de Stewardship policy) is te vinden op:

<https://docfinder.bnpparibas-am.com/api/files/0E8C8C9C-0FC2-40FD-AC19-D00A5B235635>

7. Monitoring van de voortgang en resultaten

Wij monitoren de voortgang en impact van ons ESG-beleid door de jaarlijkse rapportages van onze vermogensbeheerders te beoordelen en hierover met hen in gesprek te gaan. Waar mogelijk zullen wij extra stappen zetten en waar nodig sturen we bij.

8. Communicatie

Wij achten het van groot belang transparant te zijn en relevante informatie te delen met belanghebbenden. De communicatie over het verantwoord beleggingsbeleid is een belangrijk onderdeel hiervan. Daarom publiceren wij ESG rapporten, uitsluitingen, uitgebrachte stemmen en resultaten van engagement over onze beleggingen via onze website.